

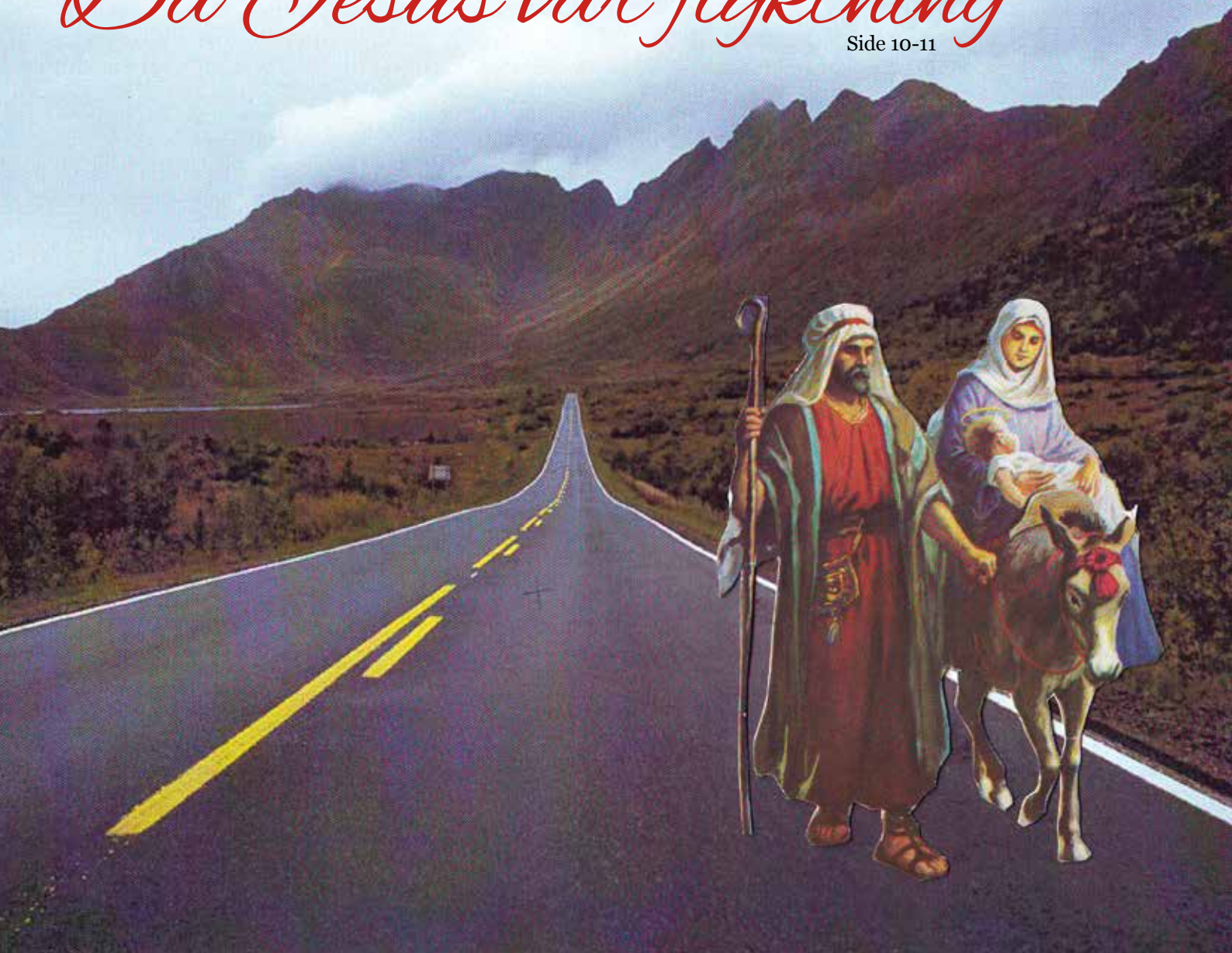
menighets hilsen

ORGAN FOR EIDSVÅG MENIGHET
NR. 5 - NOVEMBER 2017
35. ÅRGANG

Da Jesus var flyktning

Side 10-11

Minnemarkering på Møhlenpris
Side 12

Klar for Draumkvedet
Side 13

Spektakulær steinkirke
Side 18-19

hvem - hva - hvor?

EIDSVÅG MENIGHETSKONTOR

Eidsvåg kirke, Vollane 3, 5105 Eidsvåg
Kjernetid: 09.00-12.00

Kontakt for kirkelige handlinger:

For dåp, vigsel og gravferd, kontakt kirketorget, tlf 55 59 32 10, Vestre Strømkai 7, 5008 Bergen, kirketorget@bergen.kirken.no, hjemmeside: www.bergen.kirken.no

ADMINISTRASJONSLEDER

Henriette Ørbeck Warpe.
Mobil: 416 33 898.
Direktelinje: 55 30 81 96.
Epost: hw576@kirken.no.
Tilstede: ma, ti, on.

FRIVILLIGHETSKOORDINATOR

Berit Vik Sletten
Mobil: 404 68 155
Direktelinje: 55 30 81 90 / 97
BS256@kirken.no

SOKNEPREST

Børge Ryland (fra og med 1.mai)
Mobil: 932 557 74
Direktelinje 55 30 81 91
br265@kirken.no

KAPELLAN

Johnny Leikvoll Drabløs
Tlf. 920 12 643
Direktelinje: 55 30 81 98
JL555@kirken.no

KANTOR

Jon Stubberud
Mobil: 414 32 232
Direktelinje: 55 30 81 93
JS587@kirken.no

KIRKETJENER

Kalaregy Drange (Regy)
Mobil: 951 74 260
Direktelinje: 55 30 81 95
KD722@kirken.no

TROSOPPLÆRINGSLEDER

Ingvild Eggestøl Jakobsen
Direktelinje: 55 30 81 94
MS488@kirken.no

UNGDOMSMEDARBEIDER

Martin Velsvik
Mobil: 452 52 489
martin_velsvik8@hotmail.com

UNGDOMSMEDARBEIDER

Anne Kristin Viseth
Mobil: 994 71 091
ak-viseth@hotmail.com

MENIGHETSRAÐSLEDER

Henning Andreassen
Mobil: 47936051
henning@panrenhold.no

Kirkens SOS

"Et menneske å snakke med" - alltid
Tlf. 815 33 300

Vakthavende prest i prostiet etter kl. 17.00
og på søn- og helligdager: 95 47 91 57

FRA KIRKEVINDUET

Rettferdiggjort av nåde ved troen på Jesus Kristus

Hva er det viktigste som Luther oppdaget og som ble starten på reformasjonen? Jo, rettferdig for Gud som en gratis gave - i troen på Jesus som Frelser.

AV TOR MARTIN KOPPANG - SOKNEPREST I BISKOPSHAVN MENIGHET

Dette ble en oppdagelse som forvandlet Luthers liv og hans forhold til Gud. I stedet for en Gud som dømte og gav flere botsgjerninger, ble Gud en Far han kunne be tillitsfullt til - ja, som en Far.

Klosteret han bodde i ble et hjem for kona Katarina og barna og storfamilien. Det kristne livet skulle leves med utgangspunkt i familien. Derfor ble det viktig med Bibelen og opplæringen på eget talespråk.

Så er reformasjonen en gjenoppdagelse av evangeliet. Dette må stadig gjenoppdages og læres videre slik at kirken kan være et sted der mennesker møter Jesus, han som møter oss med nåde i troen på Jesus Kristus slik at vi kan bli rettferdige for Gud.

I 1999 ble det laget en felleserklæring med Den katolske kirke, og med tilslutning fra Metodistkirken, om rettferdiggjørelseslæren, så de kristne kirkene nærmer seg igjen. I et utdrag fra den står det:

«Vi bekjenner i fellesskap at syndere blir rettferdiggjort ved tro på Guds frelsesgjerning i Kristus. Denne frelsen blir gitt som gave ved Den Hellige Ånd i dåpen og danner fundamentet for hele det kristne liv. I den rettferdiggjørende tro, som innbefatter håp og kjærlighet til Gud, setter mennesket sin tillit til Guds nådige løfte. Denne troen er virksom i kjærlighet, og derfor kan og må ikke den kristne være uten gjerninger. Men hva som enn går forut for eller følger etter troen som fri gave, er hverken grunnlag for rettferdiggjørelsen eller gjør noen fortennt til den».

FORSIDEN:
Montasje laget av skoleelever fra Fedje vllærer Monica Thommassen Waage.

Menighetshilsen

Eidsvåg kirke
Vollane 3, 5105 EIDSVÅG

Neste utgave av Menighetshilsen

kommer ut torsdag 1. februar.
Frist for levering av stoff er:
Fredag 5. januar. Redaksjonen
avsluttes: Fredag 12. januar.

Ansvarlig redaktør:

Magne Fonn Hafskor - mobil 922 94 877

Annonseansvarlig:

Torill Hatlebrekke Husebø, thh@bkkfiber.no

Lokalredaksjon for Eidsvåg:

Dag Sunnana, dag.sunnana@gmail.com

Kari Fonn Hafskor, kacorn@online.no

Anne Tafjord Kirkebø, anne@brage.biz

Boktips

Storslått slektshistorie

Edvard Hoems trilogi spunnet rundt hans egen slektshistorie er storslått litteratur.

AV ANNE KARIN CORNELIUSSEN

I sommer leste jeg de tre bøkene Edvard Hoem har skrevet, basert på hans egen families dramatiske historie: Slåttekar i himmelen, Bror din på prærien og Land ingen har sett.

Den første handler om hans oldefar Knut Hansen Nesje og oldemor Serianna. De bor i Frænfjorden nær Molde, og får etter hvert fire barn sammen. Livet består av hardt arbeid både på jorden og fjorden, og stadig flere selger det lille de eier for å dra til Amerika.

Der kommer stadig nye brev fra utvandrere som forteller om en frodig, men også ugjestmild prærie som skal bli til gårdsbruk og hjem for dem. Knuts sønn Eilert er bare seksten år gammel da han drar av sted med dampskipet S/S Juno i Kristiansund. På kaien står foreldrene hans og undres om de noensinne får se ham igjen.

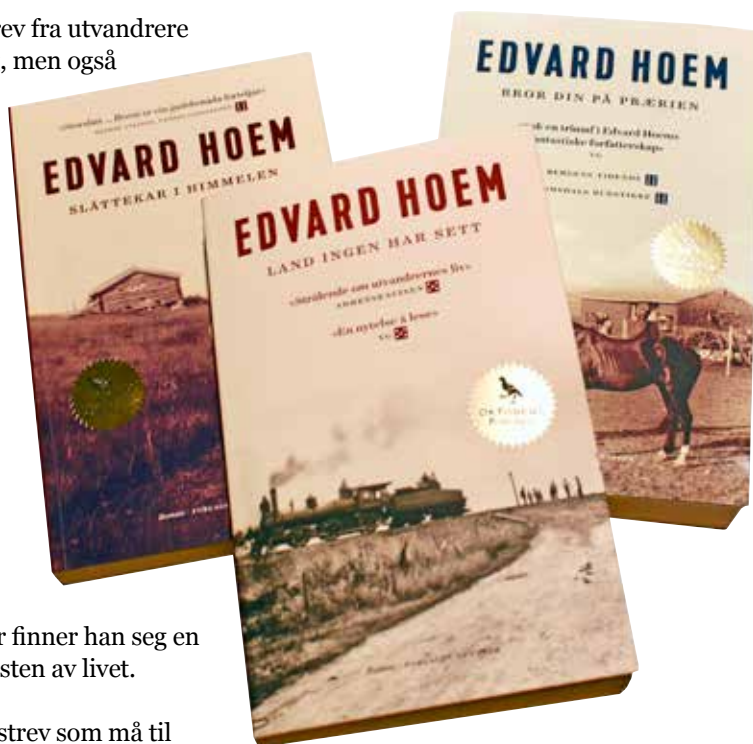
Seks uker senere banker Eilert på døren hos tante Gjertine i Nord Dakota. I flere år blir han værende her, før han setter kursen mot prærien i Canada. Der finner han seg en kone og slår seg ned for resten av livet.

Boken forteller om slit og strev som må til for å få en bedre hverdag både i Norge og Amerika. Brødrene Eilert og Anton Edvard sender brev til hverandre over Atlanteren et

par ganger i året. De arbeider begge hardt for å bli gjeldfrie og skaffe familiene en god tilværelse.

Hoem makter å levendegjøre historien om de eventyrlystne menneskene som dro over Atlanteren for å bygge et nytt samfunn, og de hardt arbeidende menneskene som ble igjen hjemme for å skape fremgang og bedre tider i Norge.

Det er tre fantastisk interessante bøker skrevet av en stor forfatter. Jeg merket ikke en gang at jeg leste nynorsk! Bøkene kan kjøpes i pocketutgave eller lånes på biblioteket.

HOEMS EGEN SLEKTSHISTORIE: Dette er tre fantastisk interessante bøker skrevet av en stor forfatter. (Foto: Knut Corneliusen)

AKTIVITETER I EIDSVÅG MENIGHET, FRA A TIL Å:

Babysang

Følg med på oppslag i kirken. Onsdager. Lek, musikk, rim og regler, frukt og drikke. Ta med deg barnet, 20 kroner og kom. Kontakt: Margrete Stordal, 90402081

Barnekor

Øvelse onsdager. Musikkverkstedet (1-3 trinn) kl. 18-19. Sang, dans, rytmeinstrumenter. Kontakt: Jon Stubberud, 41432232.

Benedictinerne

Kor for sangglade voksne. Øving i kirkerommet torsdager kl. 19.30. Kontakt: Benedicte Sjøvold, 92649817

Fredagstilbudet for ungdom

- «Klubben» - 7.klasse: Kontakt Marthe Eikeland, tlf 45082265 eller Nora-Marie Bore Tvedt, 47840501.
- TGI Eidsvåg (Thank God in Eidsvåg): Samling for ungdom i Eidsvåg menighet fra 14-20 år. Kontakt: Martin Velsvik, 45252489.
- TGIF (Thank God it's Friday): Samling for ungdom i prostiet fra 15-20 år. Se nettsiden og Facebook for info.

Gla'sang

Sangkor for pensjonister og andre som er hjemme på formiddagstid. Kl. 11.30 på onsdager i partallsuker. Kontakt: Dag Sandnes, 55182263.

Hyggetreff

Første onsdag i måneden kl. 11.30-13.30. «Tema», god mat og prat. Kontakt: Bjørg Holte Simonsen, tlf. 45446249.

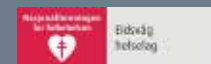
Speiderne

Samling om torsdagene. Følg med på nettsiden; www.eidsvagspeiderne.org

Tikaffen

Samling annenhver tirsdag kl. 10 i oddetallsuker. Biljard, kaffe, samtale. «For menn i sin beste alder». Kontakt: Olav Sture, 95203752

Andre lag og organisasjoner

Eidsvåg helselag - Kulturhuset, Eidsvågskogen 5.

Seniortrim: mandager 10.30-11.30. 5. Sosialt samvær i etterkant. Helselagsmøter («torsdagstreffene»): kl. 12.00 siste torsdag i måneden. Variert program. Samme sted som over.

Torsdagstreffet. Tertnes bedehus Et møtested for godt voksne. Hyggelig prat, et godt måltid og underholdning kl. 11.00-13.15. Se ellers oppslag.

Åpent hus – Tømmervågen Kulturhuset kl. 11-30, hver tredje onsdag i måneden. Se oppslag.

Givertjeneste/gaver til Eidsvåg menighet: Kto 3637.07.21623

Sats og trykk: MOLVIK GRAFISK AS

Menighetshilsen kommer ut 5 ganger i året. Oppslag: 4000.

Jul i «Luther» glede

Martin Luther hadde ikkje før slått opp sine 95 teser i Wittenberg (1517), og forsvart dei i riksdagen i Worms (1523), og likevel blitt lyst i bann, før han tok til å ause av sine poetiske- og musikalske givnader.

AV HARALD MYKLEBUST

Salmetekstane han skreiv hjalp han til å uttrykke dei evangeliske sanningane han så frimodig held opp og fram. Alt til den første julekvelden som «frigjort frå pavens svøpe», let han barnet i seg med lengsel og kraft uttrykke glede over Jesusbarnet i krybba, som kom himmelsend til jord: Inkarnasjonen. Han skreiv sin sterke julesalme på det tyske folkemålet på ein melodi (leise) han tilrettela for salmen sin: «Frå høge himmel kjem eg ned, ein fager bodskap ber eg med».

Ein skulle ikkje tru at det beinharde oppgjeret med pavekyrkja skulle gi han styrke til å gå oppreist vidare. Men det er som Ordet åleine og Trua åleine løyser ut skaparkreftene i han til å synge ut si lovprising til Frelsaren. Her skjer det i denne julesalmen, som alt året etter vart presentert i fire nye salmebøker.

Luther ville opne opp for Kristusmysteriet som gudsbarnet var døypt til i dåpen. Og i den tradisjonelle julefeiringa, som han sjølv kjende seg knytt til, song dei folkelege songar, såkalla «leiser», til glede for store og små. Jula stod i den barnlege gleda sitt teikn. Men no skjer det med tekster der Jesus vart «måla» i sterke og kontrastfylte fargar!

I det fyrste verset møter vi eit sentralt anliggende hjå Luther:

Jomfrufødselen. I det andre og tredje verset er motsetninga mellom det store og det vesale, og så i det fjerde omtalast lyset mot det mørke. I det

JESU FØDSEL: Oljemaleri av den nederlandske kunstneren Petrus Christus, ca. 1455.

femte gjer Jesubarnet oss til himmelarvingar. I vers seks ser vi korleis vi ved Jesu fattigdom vert gjort rike. Dette munnar ut i ein lovsong om Guds kjærleik som vert gitt til alle: «*som Gud har glede i*» (Luk. 2).

Og legg merke til: Han avsluttar versa med: «*Kyrieleis*», miskunna oss. Av ein eller annan grunn brukar ein i våre nordiske salmebøker: Halleluja! Fleire har prøvt å omsette salmen, og vi har ulike variantar. Eg har vald Bernt Støylen si nynorske omsetjing, då den kanskje ligg nærast originalen. God julehøgtid!

Frå høge himmel kjem eg ned (Nr. 32 i Norsk salmebok)

Frå høge himmel kjem eg ned,
ein fager bodskap ber eg med!
Så stor ei glede nyst bar til,
om den eg gjerne syngja vil.

Eit lite barn er født på jord.
Ei utvald møy det har til mor.
Her ligg han no så fin, så kjær,
som dykkar fryd og frelse er.

Det er Guds Son, vår Herre Krist,
som frir dykk or all trengsle visst.
Han byd deg no si frelsarhand
og løyser alle syndeband.

Ja, himmelsk sæle, frygd og fred
er gåva han frå Gud har med.
Det ljøs som fyller verdi vil
skal verta vårt til evig tid!

Og her er teiknet de skal få:
ein stall, ei krubbe, klut og strå.
Der skal de finna barnet lagt
som styrer verdi med si makt.

Så lat oss alle fegnast då,
med hyrdingar i fylgje gå
og sjå det frelses-under stort
som Faderen for oss har gjort.

Du vere fagna, høge gjest!
Du kjem til den som treng deg mest.
I armod kom du ned til meg.
Eg aldri nok kan takka deg.

Kvi kom Guds eige skaparord
så fattigslig til denne jord?
Du ansar ikkje stas og prakt,
du nærmar deg i tenardrakt.

For det var slik det hugast deg
å syna sanninga til meg –
At det som verda helst vil sjå
det står for deg som halm og strå.

Å Herre Jesus, hjartans kjær,
kom ta den seng eg byd deg her!
Ja, kvil deg no i hjarta mitt,
så eg vert din og alt er ditt!

Gud vere takk for liv og fred!
Han sender oss sin Son her ned.
Ein lovsong gjennom rømdi går.
Guds englar helsar oss: Godt år!

Abbedissen
begravelsesbyrå as

Fyllingsdalen Døgnvakt 55 15 40 90
Åsane Døgnvakt 55 25 31 00

TILLITEN TIL OSS VIL BLI GODT IVARETATT

www.abbedissen.no

Åsane
Begravelsesbyrå

v/ Johannes R. Blom

55 18 90 00 Døgnvakt

E-post: aasane-b@online.no
TERTNESVEIEN 99 (Hildes Blomster AS)

**Begravelsesbyrået for
byen og distriktet**

Solstrands
Begravelsesbyrå as

www.solstrands.no
post@solstrands.no

DØGNVAKT • 55 55 16 16

Vår erfaring – din trygghet

Medlem av
VIRKE
GRÅVERFERD

Dåp, konfirmasjon eller bryllup?

Vi har det du trenger for å dekke
ditt nydelige festbord!

Stort og unikt utvalg i norske håndlagde lys, servietter,
løpere, lysestaker, skåler, silkeblomster, bordkort m.m.

Fjosangerveien 207 Løiten Lys Bergen
55 31 80 01

Løiten
Lys

www.loiten-lys-bergen.no

TARAN PRODUKSJON OG STROMMESTIFTELSEN PRESENTERER

Tulekonserten
STILLE NATT
HELLIGE NATT

ALEXANDER RYBAK • MARIA HAUKAAS MITTET
HANS MARIUS HOFF MITTET • RUNE LARSEN

MUSIKERE: TOVE KRAGSET OG OLAV TORGET

Fjell kyrkje	Tor 30. nov	kl 17.30
Johanneskirken	Tor 30. nov	kl 21.00
Skjold kirke	Fre 01. des	kl 17.30
Åsane kirke	Fre 01. des	kl 21.00

TICKETMASTER.NO TLF.: 815 33 133

 facebook.com/stillennatthelligenatt

Bergen & Omegn
BEGRAVELSEHJELP
POLDEN

- vi utfører alt det praktiske eller tilrettelegger
for pårørende som ønsker å gjøre noe selv

Knut Helge Polden   Espen Polden   Heine Polden   Cathrine Polden Misje

Døgntelefon: 55 21 44 50 • mobil: 917 51 700
www.bergenogomegn.no

AVD. BERGEN
Teatergtf. 20
5010 Bergen
Tlf: 55 21 44 50

AVD. SOTRA
2.etg på Shellstasjonen
Sartor, 5353 Straume
Tlf: 55 21 44 50

Arna
GRÅVERFERDSBYRÅ

Ragnhild Th. Kristing
Marit I. Hope
Torstein A. Jenssen

Vi kan hjelpe til med
rådgivning og tilrettelegging ved
begravelser og bisettelser.

Døgnvakt 55 24 08 08
www.arna-gravferdsbyraa.no
Lakslia 13 • 5261 Indre Arna

Koba Christensen
BEGRAVELSESBYRÅ

127 års erfaring - Din trygghet i en vanskelig tid.

- Gratis samtale i hjemmet
- Egen blomsteravdeling
- Alle prisklasser - forhåndspris
- Gravmonumenter

Dreggsallm, 5003 Bergen **Telefon: 55 300 800** post@koba.no, www.koba.no

Et smil og et håndtrykk

– Lillian var en veldig carpe diem-dame. Det var mottoet hennes. «Hvordan skal jeg leve når jeg vet at jeg skal dø?» spurte hun legen da hun skjønnte at alt håp var ute, forteller Tarald Ueland.

TEKST OG FOTO: MAGNE FONN HAFSKOR

LILLIAN ELSKET LIVET: «Hvordan skal jeg leve når jeg vet at jeg skal dø?» spurte Lillian Ueland. Legen hennes svarte at «det gjelder å få dagen i dag så god som mulig. Gripe dagen i dag og gjøre den god». (Foto: Privat)

Lillian Ueland døde 29. november 2015, 47 år gammel. Hun hadde da levd i seks år med en alvorlig kreftdiagnose hengende over seg. Nå har foreldrene hennes, Laila og Tarald Ueland, skrevet en bok der de både minnes datteren, og forteller om hvordan det var å være pårørende gjennom den vanskelige tiden.

Begge har bakgrunn fra den kristne bokhandelen Vestbok, som ble lagt ned

---

– Savnet er enormt, og blir verre og verre etter hvert som sannheten går opp for oss. Vi tenner lys hver morgen ved frokostbordet, og vi føler at hun er med oss i julen og på merkedager. Da leser vi gjerne noen av diktene hun skrev.

---

i 2013. Etter at han ble pensjonist, har Tarald Ueland startet eget forlag, der han har gitt ut noen kulturhistoriske praktbøker. Boken om datteren er derimot utgitt på Lunde forlag.

En tung tid

Lillian Ueland hadde nevroendokrin kreft, en relativt sjelden kreftform som oppstår i hormonproduserende celler. – De fleste dør etter kort tid. Lillian var blant de heldige som fikk god livsfor-

lengende behandling på Haukeland sykehus og Akademiske sjukehuset i Uppsala. Det er vi takknemlige for, sier Tarald, som møter til intervju sammen med konen Laila.

– Vet dere noe om årsaken til at hun fikk kreft?

– Nei, det vet hverken vi eller legene. Det er en kreftform som «dukker opp», slik det er med mange krefttyper. Røyking kan være en årsak, men hun røykte ikke.

Lillian var utdannet hjelpepleier, og omskolerte seg senere til spesialpedagog. Da hun døde, levde hun sammen med sin andre mann og to gutter fra sitt første ekteskap.

– De siste årene hun levde var viktige for guttene. Da hun ble syk, var den yngste 15 og den eldste 19.

– Hvordan tok de det?

– Det var en tung tid for dem, men de har heldigvis klart seg bra.

– De har gode venner, legger Laila til. – Begge har utdannet seg til elektriker. Den yngste tok fagbrevet samme uken som moren døde. Hun fikk vite at han hadde klart det. Det var stort for både ham og henne.

– Hvordan er det for dere, som besteforeldre. Det faller vel litt ekstra ansvar på dere når noe slikt skjer?

– Vi har fått en veldig ekstra omtanke for dem, sier Tarald.

– Hjertet banker nok litt ekstra for de to, men vi er svært glad i alle våre seks barnebarn, legger Laila til.

Tre krevende tidspunkter

– Det er klart; dette har gått i perioder, det har vært en prosess, sier Tarald, og trekker pusten.

– Tre tidspunkter var spesielt krevende. Det første var da hun fikk vite at det var kreft, og at hun måtte operere. Da ramlet verden sammen både for henne og for oss. At vi skulle få kreft inn i vår familie, det var en sjokkopplevelse, at det nå var vår tur.

Det neste krevende tidspunktet kom da legene på Haukeland sykehus fant ut at datterens krefttype var uhelbredelig.

– «Vi skal hjelpe deg med det vi kan» sa de. «Kan dere gi meg ti år?» spurte hun. «Nei, det kan vi ikke love» svarte de. Men hun klynget seg til håpet, leste alt

MISTET DATTEREN: – Det at et av barna dør er det verste foreldre kan oppleve, sier Laila og Tarald Ueland, som nå har skrevet bok der de både minnes datteren, og forteller om hvordan det var å være pårørende gjennom den vanskelige tiden.

hun kom over om folk som hadde blitt friske, men når beskjeden er så tydelig, så er det tøft.

Noe av det vanskeligste var å finne en måte å fortelle om det til de to guttene. Lillian var bestemt på at hun ville gjøre dette selv. Hun rådførte seg med sin yngste bror, som jobber i Kriminalomsorgen, og er vant til å snakke med andre mennesker om vanskelige ting.

– Etter at hun hadde fortalt om det til guttene, tok broren dem med på en fjelltur, og skapte en trygg ramme rundt den vonde situasjonen. I ettertid har guttene sagt at det var godt at onkelen kom og var der med dem.

Det tredje vanskelige punktet kom da hun gikk inn på den siste tunge kreftbehandling.

– Legene sa at dette var et eksperiment, noe de kunne prøve, uten at de kunne love noe. Hun var villig til å prøve. «Selvfølgelig vil jeg leve» sa hun, og det ble tittelen på boken vi har skrevet.

«Det er i dag du lever»

Behandlingen gjorde at hun ble dårligere enn noensinne. Til slutt ble det så ille at legen mente at det ikke var etisk forsvarlig å fortsette.

– «Vi kan ikke ta livet av deg med behandling» sa legen. Den dagen var ikke god for Lillian. Det var en fryktelig tung dag for henne. For oss alle.

– Etter den dagen var det bare smertelindring igjen, sier Laila.

– Ja, men hun ga ikke opp, sier Tarald.

– Prøvde hun naturmedisin?

– Nei, hun var ikke der. Hun var en veldig carpe diem-dame. Det var mottoet hennes. «Hvordan skal jeg leve når jeg vet at jeg skal dø?» spurte hun legen. Han svarte at «da må vi sette oss ned og prate, og bli enig om noen ting. Det ene er at det ikke nytter å se bakover på det som har vært, heller ikke å se fremover. Men jeg kan prøve å hjelpe deg med dagen i dag. Det er i dag du lever, så det gjelder å få dagen i dag så god som mulig. Gripe dagen i dag og gjøre den god».

Lillians kristne tro hjalp henne gjennom mange tunge stunder. «Gud har en plan med et menneskes liv, og er med oss i både gode og vonde dager» sa hun til avisen Dagen da de intervjuet henne i 2014.

– Hun kunne reagert med å bli bitter da hun innså at helbredelsen uteble. I stedet klarte hun å snu situasjonen til noe positivt, noe som vitner om en trygghet i troen, sier Tarald.

Naturen var viktig for henne, og hun likte å gå turer. Etter hvert som hun ble svakere, ble turene kortere og kortere. Mot slutten tok hun mann og barn med seg 150 meter fra husveggen, der de grillet pølser på primus, drakk kakao og så på måneskinnet.

KORTREIST TUR: Naturen var viktig for Lillian Ueland, og hun likte å gå turer. Etter hvert som hun ble svakere, ble turene kortere og kortere. – Da brukte han uttrykket kortreist tur. Hun kunne ringe oss og si at «i dag har jeg klart å gå bort til postkassen og hente posten», forteller hennes far, Tarald Ueland. (Foto: Privat)

– Var hun redd for å dø?
– Ikke så vi kunne se. Det forundret oss veldig. Hun taklet det på en utrolig verdig og god måte, sier Laila.

Fikk sagt de gode ordene

Lillian døde hjemme i sin egen stue i Høylandsbygd. Da det nærmet seg slutten, var hun opptatt av at de nærmeste skulle være med henne.
– Det var vi. Vi to, begge guttene, mannen og to venninner. Brødrene hennes var der i en uke, men var reist hjem igjen før hun døde, forteller hun.

– Når hun var våken, sa hun mange gode ord til oss, og vi fikk si de gode ordene til henne også. Der var vi privilegerte, at vi fikk si at vi var veldig glad i henne, og hun sa at hun var glad i oss. Det gjorde godt at vi fikk si det vi mente. Nå i ettertid kjennes det godt at vi fikk den tiden sammen.

– Folk sier ofte til oss at vi var så forberedt, at vi visste hva som skulle skje, sier Tarald.

– Jeg vet at det er godt ment, men det føles ikke slik for oss. Du klarer aldri å forberede deg på døden, og aldeles ikke når barn dør for gamle foreldre.

– For min del føles det litt urettferdig når folk sier slike ting, som om vi ikke kan tillate oss å sørge like tungt som andre, sier Laila.

– Det å miste et barn er det verste et menneske kan oppleve.

– Føler du at du har henne med deg fortsatt?
– Av og til, men savnet er enormt, og blir verre og verre etter hvert som sannheten går opp for oss. Da hun levde, tikket det inn tekstmeldinger fra henne hver eneste dag. Vi tenner lys hver morgen ved frokostbordet, og vi føler at hun er med oss i julen og på merkedager. Da leser vi gjerne noen av diktene hun skrev.

En viktig følgesvenn for Lillian var katten hennes. Når hun skulle til Haukeland sykehus på kontroller, ble den rastløs, og la seg på ytterskoene i gangen for å hindre henne i å reise.

– Hun snakket med katten som om den var en gammel mann. Han smøg seg rundt henne, omtrent som om den følte på stemningen, forteller Laila.

– Den siste natten la den seg på dynen over beina hennes, og ble liggende der. Først da hun var død, reiste den seg og gikk inn i stuen.

Lillian Ueland døde tidlig om morgenen 29. november 2015, som var første søndag i advent det året.

– Det var så stille i Høylandsbygd, julestjerner lyste i alle vinduer i hele bygden, husker Tarald.

– Ved båretandakten i hjemmet måtte vi bare synges Jakob Sande sin vakre Det lyser i stille grender.

Ingen sorgbok

Mens hun levde, fikk Lillian utgitt to diktbøker som hun skrev i løpet av tiden hun var syk, den siste utgitt på farens forlag. Noe av det siste hun fikk gjort, var å lese inn alle diktene. Etter at hun døde, ble mannen hennes sittende og redigere opptakene. Da ble det fart i Lillians gamle hannkatt.

– Da den hørte stemmen hennes, kom den som et skudd over gulvet, hoppet opp på skulderen til mannen og studerte pc-skjermen.

Lillians stemme er også med i foreldrenes bok, men da gjennom utvalgte dikt fra de to samlingene. Opprinnelig var det meningen at Tarald og Lillian skulle skrive boken sammen, slik at den ble en blanding av både hvordan det opplevdes å være pasient og hvordan det var å være pårørende.

– Vi hadde tanker om dette, men hun ba meg vente til hun hadde en bedre periode. Så jeg ventet på den, men den kom aldri. Da det begynte å gå nedover, snakket vi ikke mer om dette; vi ville ikke at hun skulle føle det som et nederlag, så vi lot det ligge, forteller Tarald, som presiserer at det ikke er noen sorgbok han og konen har skrevet.

– Boken handler om å stå ved siden av et barn som er uhelbredelig kreftsyk. Vi har trukket inn flere av de som var rundt henne, blant andre overlegen på kreftavdelingen, overlegen på Sunniva

SYMBOLSK BOKOMSLAG: – Vannliljen strekker seg mot lyset, men den er ikke frisk. Det er høst og den kommer snart til å dø. Ser en symbolikken i dette mot tittelen på boken, blir det ganske sterkt, sier Tarald Ueland.

senter for lindrende behandling og en musiker som går der to ganger i uken og spiller for de døende kreftpasientene, samt en del personer fra fagmiljøene. Dette har gjort boken bredere, og mer interessant også for helsepersonell.

«Bare et smil»

– Vi har skrevet boken for alle som møter medmennesker i sorg og sykdom, og det gjelder vel de aller fleste av oss, sier Laila, og kommer med noen eksempler på ord man kan bruke når man møter mennesker i sorg.

– Si heller at det var godt å se deg enn at «dere var jo forberedt». «Har du det bra?» spurte en jeg kjenner. «Nei» svarte jeg. «Åja, der er du», sa hun, og hastet videre.

Hun åpner boken, og leser et av stykkene hun selv har bidratt med. Det har fått tittelen «Bare et smil», og handler om en dame som kom inn i Vestbok da hun jobbet der. Laila visste at damen var i sorg, og ble først litt i villrede for hva hun skulle gjøre. Her er resten av fortellingen, i Lailas egne ord:

«Heldigvis valgte jeg å gå henne i møte. Rekke fram hånden og si: «Jeg vet ikke hva jeg skal si til deg». «Bare gi meg et smil. Det er nok», sa hun. Og så kom det såre: «Det er ikke så mange som smiler til meg for tiden». Så enkelt og så virkningsfullt. Hun takket da handelen var gjort. Det lyste taknemlighet av øynene hennes. Ingen ord. Bare et smil og et håndtrykk.»

I ÅSANE KIRKE

STJERNEN ÅPEN BARNEHAGE

for barn fra 0 til 6 år sammen med voksen

- ▶ Mandag fra kl 09.00 til 14.30
- ▶ Onsdag fra kl 09.00 til 14.00
- ▶ Torsdag fra kl 09.00 til 14.30

- ▶ **Babysang** for de minste hver mandag og torsdag kl 12.00
- ▶ Mange kjekke aktiviteter for de litt større, og egne grupper for 4- og 6-åringene
- ▶ Fellesaktiviteter for hele familien

www.aasanemenighet.no
Facebook-side: «Stjernen Åpen barnehage»

Å leve med sorgen

Er det vanskelig å leve med sorgen? Føler du at mennesker rundt deg forventer at du bør være «kommet igjennom»? Er du spørrende til hva som er «normalt»? Ønsker du å møte andre som er i samme situasjon?

Da er du velkommen til samling om sorg og sorgreaksjoner i Åsane kirke. Samlingen er åpen for alle, men er spesielt rettet mot deg som opplever sorg etter å ha mistet et menneske som stod deg nær.

Magne Utle holder et innlegg om sorg og sorgreaksjoner. Etterpå blir det mulighet til spørsmål og samtale, samt informasjon om sorggrupper i Åsane prosti. Åsane menighet har et slikt tilbud. Ønsker du å bli med i en sorggruppe der, kan du ta kontakt med diakon Rita Eldholm (tlf. 55362257 / epost: aasane.menighet@bergen.kirken.no)

Torgstuen i Åsane kirke, lørdag 20. januar kl. 12-15. Musikk v/Vidar Eldholm og Veslemøy Fluge Berg. Enkel servering. Arrangør: Diakoniutvalget i Åsane menighet

Kjære leser!

Bladet du nå holder i er et resultat av innsatsen fra mange frivillige fingre. Likevel er det en del kostnader med produksjonen av hvert blad.

Stor takk til alle dere som har bidratt økonomisk til bladet, dette er med på å gjøre det mulig å utgi bladet. Vi er frimodige nok til å vedlegge en giro i dette bladet i håp om mulig bidrag til fortsatt utgivelse.

Det er mulig å få skattefradrag på gaver der totalt årsbeløp overstiger kr 500.

På forhånd takk til de som finner anledning!

Vennlig hilsen Bjørn Otto Aarheim,
styreleder for menighetsbladene i Åsane prosti

Flukten til Egypt

Det var av politiske grunner at et nyfødt barn ble drevet på flukt sammen med sin familie for omtrent 2000 år siden.

PÅ FLUKT: Rembrandt (1606-1669) laget flere tolkninger av flukten til Egypt. Dette trykket er fra 1654, og viser den lille familien idet de krysser over en elv.

TEKST: LISE MCKINNON

Denne flukten er kjent bare fra noen få vers i Matteusevangeliet (Matt. 2, 13-15 og 19-23). Bortsett fra historien om Jesu fødsel og rammen rundt den, er lite fortalt om Jesu barndom i evangeliene, noe som sikkert er grunnen til at det finnes relativt lite billedkunst med motiv fra denne perioden i hans liv.

Josefs drøm

Det finnes en overveldende mengde illustrasjoner til Juleevangeliet, men bortsett fra det, er det kanskje flukten til Egypt som har inspirert kunstnere mest. Ikke bare billedkunst har den resultert i, det har vokst frem en legendetradisjon i tillegg til at Matteus' opplysninger om den hellige families opphold i Egypt har hatt stor betydning for den koptiske kirken, som hører til de eldste kristne kirker i verden.

Maleren Rembrandt (1606-1669) har skildret Josefs drøm: engelen som kommer til et utslitt og sovende par og deres nyfødte barn; i en helt alminnelig stall. De får ingen tid til å hvile ut: «Stå opp, ta med deg barnet og barnets mor og flykt til Egypt, og bli der til jeg sier fra! For Herodes kommer til å lete etter barnet for å drepe det» (Matt. 2, 13).

Det finnes store variasjoner i det kjente motivet av kvinnen sittende på et esel med det lille barnet i armene og mannen til fots ved siden av. Noen ganger er de ledsaget av en engel, men ofte er den lille familien helt alene. Slik kunne den lange reisen på over hundre mil med flere ukers varighet ikke ha foregått.

Det er blitt gjettet på at familien sluttet seg til en karavane. Slik ville de få beskyttelse både mot ville dyr og røvere, de ville da følge en av de velbrukte karavaneveiene, og være ledet av kjentfolk.

Den hellige familie i Egypt

Hvilepause underveis er et av de tradisjonelle motivene. Limbourg-brødrenes versjon (ca. 1413) ser kanskje for oss ut som opptakten til et hyggelig hageselskap, men det er en illustrasjon til legenden om Jesus og daddelpalmen. Jesus er her så gammel at han kan gå bort til treet og befale det å bøye seg for å gi frukt til de sultne veifarende. Caravaggios (1571-1610) frodige bilde av Josef som holder noteheftet for engelen som spiller Maria og Jesus i søvn, beskriver hvilen på en helt annen måte.

Maria og Josef kan ha fått hjelp i Egypt. I år 30 f.Kr. ble Egypt en romersk provins, og dermed en del av det samme keiserriket som også Israel tilhørte. I den store og viktige byen Alexandria bodde det mange jøder. Evangelisten forteller ingenting om oppholdet i Egypt, men tradisjonen sier at familien reiste til mange områder, og kom helt til den sydlige, øvre delen av landet.

I innledningen til bindet om Apokryfe evangelier (i bokserien Verdens hellige skrifter, utgitt av De norske bokklubbene i perioden 2000-2015) skriver Halvor Moxnes at tradisjonen om den hellige families opphold har fått en helt spesiell rolle i den koptiske kirken i Egypt, og er «sentral for kirkens identitet. Flere av de stedene den hellige familie skal ha besøkt, er det årlige feiringer med stor tilstrømming av pilegrimer».

Paralleller til vår egen tid

Da Herodes var død, kom engelen på ny til Josef i en drøm og sa at de trygt kunne vende tilbake. «*Han sto da opp, tok med seg barnet og barnets mor og*

VAKKER BOKSIDE: Jesus befaler daddelpalmen å bøye seg for å gi frukt til de sultne veifarende. Fra det illuminerte manuskriptet *Très Riches Heures du Duc de Berry* («Hertugen av Berrys svært rikt utsmykkede tidebok»), laget av brødrene Herman, Paul og Johann Limbourg.

JOSEFS DRØM: Rembrandt (1606-1669) har skildret Josefs drøm: engelen som kommer til et utslitt og sovende par med et nyfødt barn; i en helt alminnelig stall.

HVILEPAUSE: Caravaggios (1571-1610) frodige bilde av Josef som holder noteheftet for engelen som spiller Maria og Jesus i søvn.

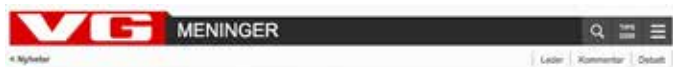
kom til Israels land. Men da han fikk høre at Arkelaos var blitt konge i Judea etter sin far Herodes, våget han ikke å slå seg ned der» (Matt. 2, 21-22). Arkelaos var en like voldelig rå hersker som sin far. Familien slo seg derfor ned i Nasaret. «Slik skulle det ordet oppfylles som er talt gjennom profetene, at han skulle kalles en nasareer» (Matt. 2, 23)

Fremdeles er det politiske grunner til at vi har store flyktningestrømmer. Ingen beskyttende engler er å se i dagens flyktningebilder når Jesus brukes som motiv.

På et postkort med ferdigtrykt tekst «kosovo-albanerne må få bli i Norge inntil videre», stilet til vår daværende justis-

minister Grete Faremo, var motivet et lite barn og ordene «Jesus var en flyktning fra år 0».

Og julen 2015 hadde VG en artikkel om flyktningkrisen (se vg.no/nyheter/meninger/syria/da-jesus-ble-flyktning/a/23584591) med en usedvanlig krass variasjon av et lett gjenkjennelig motiv.

Da Jesus ble flyktning

JESUS SOM FLYKTNING: Julen 2015 skrev VG-kommentator Per Olav Ødegård en artikkel om flyktningkrisen, illustrert med avistegner Roar Hagens oppdaterte versjon over et lett gjenkjennelig motiv. (Faksimile fra VG, 25. desember 2015)

velkommen til

YA

vokal

Julekonsert

søndag 10. desember 2017.
kl 19:30
i Ytre Arna kyrkje

sammen med Fana mannskor og Sangforeningen Forum
dirigent: Bjørn Bergmann
bill. pris: 150.-

Julens budskap i en barnetåre

Det største øyeblikket i Ingmar Bergmans kanskje aller beste film, det episke og sterkt selvbiografiske familiedramaet *Fanny og Alexander* (1982), er talen Gustav Adolf holder helt mot slutten.

TEKST OG FOTO: MAGNE FONN HAFSKOR

VIKTIG JULEBUDSKAP: Gustav Adolf råder sine nærmeste til, i god kristen ånd, å være snille, generøse, milde og gode.

Tv-versjonen av *Fanny og Alexander* er inndelt i fem episoder, og er nesten dobbelt så lang som filmen (totalt 312 minutter mot filmens 188). Dermed passer den fint til å deles opp i passende konfektdoser frem mot jul. For julen står sentralt i denne fortellingen, som både begynner og slutter med julefeiringen hjemme hos de to barnas livsglade mormor Helena Ekdahl (Gunn Wållgren).

Selve handlingen er ganske lett å oppsummere. Det hele foregår i Uppsala, Bergmans fødeby, fra julen 1907 til julen 1908 (Bergman ble selv født i 1918). Her blir vi kjent med familien Ekdahl, som styres av enken Helena og hennes to sønner: Gustav Adolf (Jarl Kulle) og Carl (Börje Ahlstedt).

Datteren Emilie (Ewa Fröling) er gift med Oscar (Allan «pappaen til Emil» Edwall), og sammen driver de et lite teater. De har barna Alexander og Fanny. Så dør Oscar, og Emilie gifter seg kort tid etter på nytt med byens biskop, den livsfornektende Edvard Vergéus (Jan Malmsjö).

Alexander og Fanny misliker sterkt sin nye stefar, som tvinger dem til å følge

husets strenge regler til punkt og prikke. Emilie innser at hun har valgt feil, men det er for sent. Bryter hun ekteskapet, vil barna etter loven overleveres til mannen. Bestemor Helenas kjæreste, den jødiske kjøpmannen Isak (Erland Josephson), klarer til slutt å få Emilie, Fanny og Alexander vekk fra fangenskapet ved hjelp av magi.

Filmen slutter der den begynte et år tidligere; i Helenas grandiose juleselskap, der hele familien er samlet. Denne gangen er alle ekstra lykkelige etter å ha klart seg gjennom de dramatiske hendelsene i året som har gått. I tillegg er Gustav Adolf nettopp blitt far igjen, til lille Aurora, og stråler av livsglede og kjærighet når han tar ordet.

I talen snakker han om hvor viktig det er å leve i fred i «den lille verden», sammen med venner og familie, der virkeligheten er «fattbar». Verden utenfor er «en røverhule, der ondskapen sliter seg løs og farer rundt som en gal hund». «Derfor er det nødvendig, og ikke det minste skammelig, å glede seg over den lille verden», sier han, og råder sine nærmeste til, i god kristen ånd, å være snille, generøse, milde og gode.

Nesten som et etterord; som en kommentar til alt det foregående, og som et løfte om en ny begynnelse, får vi så en avslutning der Helena sitter i stuen sammen med Alexander. Hun planlegger å sette opp August Strindbergs teaterstykket *Ett drömspel* (1902), og leser høyt forfatterens innledning for sitt nysgjerrige og fantasirike barnebarn: «*Allt kan ske, allt är möjligt och sannolikt. Tid och rum existerar icke; på en obetydlig verklighetsgrund spinner inbillningen ut och väver nya mönster*».

Dette er ord som gjerne kunne stått som overskrift over Bergmans eget livsverk. «*Fanny och Alexander är som en summering av hela mitt liv som filmskapare*», sa filmskaperen selv, som sammen med resten av filmteamet høstet hele fire Oscar-priser og ble nominert til enda to for den storslåtte produksjonen. Ingen andre ikke-engelsktalende filmer har vunnet flere oscarer, men rekorden ble tangert i 2001 av den kinesiske filmen *Snikende tiger*, skjult drage.

Til neste år ville Ingmar Bergman fylt 100 år, og i år er det 35 år siden premieren på *Fanny og Alexander*. Hva kan da være en bedre begynnelse på markeringen av Nordens største regissør enn å se en episode av tv-serien hver søndag i adventstiden, og så spare den siste til ditt eget familieselskap på første juledag? Om ikke annet, så anbefaler jeg sterkt å dele Gustav Adolfs flotte tale med dine nærmeste.

Etter at han har holdt talen, løfter han så opp den nyfødte datteren, og ser på henne med glade øyne. «Jeg holder en liten keiserinne i mine armer», kommer det, mens en gledeståre funkler i øyekroken hans. «Det er fattbart, og likevel fullstendig uforståelig. En dag hersker hun ikke bare over den lille verden, men over alt sammen».

Han kysser henne ømt på kinnet. Datteren svarer med gråt, slik bare et lite barn kan gråte.

Visjonsdikt frå draumeverda

– Eg har aldri gjort Draumkvedet før, og det er med ærefykt, respekt, spenning og glede eg no tek fatt på prosessen med å lære meg det, seier Sigrid Moldestad, folkemusikar og songartist med adresse Sælegrend i Åsane

FRAMFØRER DRAUMKVEDET: – Eg er like spent som alle andre, og gler meg stort til å gå inn i denne historia med song, seier Sigrid Moldestad, som vil framføra Draumkvedet i Storetveit kyrkje på trettandagen. (Foto: Øystein Haara)

TEKST: MAGNE FONN HAFSKOR

«HAN LA SEG NE UM JOLEFTAN»: Gerhard Munthe (1849-1929) er kjend for sine særmerkte teikningar til Snorres kongesoger - og den handteikna utgåva av Draumkvedet (1904). Her frå opninga av visjonsdiktet.

Draumkvedet er vårt einaste visjonsdikt, og handlar om ei draume-reise til det hinsidige og kva som vil skje på dommedag. Handlinga er sett til romjula, ei tid som gjennom alle tider har blitt sett på som ei overgangstid då det andelege er spesielt nært på oss.

Flyttar til hovudkyrkja

Diktet har vore framført i Fantoft stavkyrkja på trettandedagen kvart år sidan 1999. Framføringa er i år flytta til Storetveit kyrkje.

– Framføringa i stavkyrkja blei for eksklusiv

og problematisk, seier Agnethe Mohn frå kyrkjelydsrådet, som no ser fram til ein jubileumskonsert med betre plass på kyrkjebenkane.

– Eg tenkte at nettopp fordi det er hovudkyrkja, så passar det bra å avslutte der. Den har noko gedigent over seg, seier Brynhild Utne (78), som har vore primus motor for desse konsertane like sidan byrjinga.

– Meinar du at det blir siste gongen?

– Det har eg ikkje noko svar på. Eg håpar at tradisjonen vil leva vidare, men sjølv trekkjer eg meg no ut. 20 gongar er eit høveleg tal, og eg byrjar å bli for gamal til å halde på med dette.

Kristen mystikk

Ein veit ingenting om kven som har skrive Draumkvedet. I 1890-åra tok professor Moltke Moe brotstykker frå ulike kjelder og sette desse saman til ei utgåve på 52 vers. Diktet fortel om Olav Åsteson, som legg seg ned på julekvelden og fell i djup søvn. Trettandedags jul vaknar han, samstundes med at folk er på veg til kyrkja.

Medan han sov, har han sett livet etter døden, korleis synder vert straffa, og fått ein glimt av Paradis. Olav rir difor til kyrkja for å fortelja om det han har sett. Etter gamal tru måtte sjela gjera ei lang reise etter døden. Olav Åsteson gjorde denne reisa i levande live.

PRIMUS MOTOR SIDAN

STARTEN: – Eg håpar at tradisjonen vil leva vidare, men sjølv trekkjer eg meg no ut, seier Brynhild Utne. (Arkivfoto: Magne Fonn Hafskor)

Laurdag 6. januar kl. 19.00 blir Draumkvedet framført i Storetveit kyrkje. Denne gongen er det Sigrid Moldestad som framfører kvadet.

Viktig minnemarkering på Møhlenpris

HER SKJEDDE DET: Inntil 200 bergensere samler seg hvert år til minnemarkering på Møhlenpris. Bildet er fra fjorårets fakkeltog. (Foto: Jan Hanchen Michelsen)

26. november er det på dagen 75 år siden elleve Møhlenpris-beboere ble arrestert og deportert til Auschwitz på grunn av sin jødiske bakgrunn. Samtlige ble myrdet. Dette markeres med et eget fakkeltog på Møhlenpris.

Fakkeltog og minnemarkeringen for de elleve Møhlenpris-beboerne ble for første gang arrangert i 1994. Siden 2006 har markeringen blitt holdt i forkant av utdelingen av «Amalie Laksov minnepris til vern om menneskerettighetene» i Raftohuset på Møhlenpris.

I forbindelse med fakkeltog leser barn fra Møhlenpris skole minneord på hver enkelt adresse der de deporterte jødene en gang bodde, før fakkeltog avsluttes med appell på Menneskerettighetenes plass ved Raftohuset.

Markeringen er den eneste av sitt slag på en av de mørkeste datoene i norsk historie, 26. november. På denne dagen i 1942 ble over 530 menn, kvinner og barn deportert fra Norge på grunn av sin jødiske bakgrunn. I alt ble 772 norske jøder deportert under krigen. Kun 34 av dem overlevde møtet med nazistenes skrekkleirer.

Mer informasjon:
laksovprisen.no/fakkeltog-26-november

GUD FULL AV NÅDE: Komponist og pianist Paul Goldstein leser den hebraiske begravellesbønnen *El Malay Rachamim* (Gud full av nåde) under fjorårets markering. Til høyre hans kone, Liv. (Foto: Jan Hanchen Michelsen)

Bjørn Eidsvåg, Bach og Luther

TRE T-ER: Møt Bjørn Eidsvåg i en samtale om tro, tvil og troverdighet. (Foto: Siren Høyland Sæter)

Bjergvin kirkeakademi inviterer denne helgen til møte med Bjørn Eidsvåg, og halvannen uke senere kan du høre et foredrag om sammenhengen mellom Luther og Bach.

- Lørdag 18. november kl. 11.30 på Den Nationale Scene, Engen 1: «Etterlyst: Jesus». Bjørn Eidsvåg i samtale med

prest Hildegunn Isaksen og forfatter Bjørn Sortland. Journalist Hilde Sandvik leder samtalen.

- Onsdag 29. november kl. 19.00 i Litteraturhuset, Østre Skostredet 5-7: «Bach er utenkelig uten Luther». Redaktør og forfatter Alf van der Hagen følger sporene etter Martin Luther gjennom Bachs kantater.

Bjergvin kirkeakademi er en selvstendig bevegelse som ble stiftet i samarbeid med Bergen domkirkes menighet, Studentmenigheten og Bymisjonen i Bergen. Mer informasjon: www.kirkeakademiene.no

Innsamling av klær, sko og sengetøy til Ukraina

v/Tro-Håp-Kjærlighet

Første og siste lørdag i mnd.
kl. 12-14.00

v/Lærerhøgskolen på Breistein,
Olav Bjordalsvei 43

Pakkes i sekker - kr. 50.- pr. sekk

Kontaktperson: 99 64 24 70

www.thk.no

ITALIENSK JULEKRYBBE:

Bildet er fra Montecatini Terme i Italia. Det var slikt et vakkert julekrybbe-opplegg, i en kirke i en liten fjelldal over landsbyen.

Hvordan klarte du det, Maria?

Jeg ser på bildet av Maria med Jesus-barnet i krybben. Så rolig. Hun var ung, hun ble besvangret uten å være gift. Hun dro med sin Josef på den lange vandringen til Bethlehem. Englene synger på markene utenfor Bethlehem. Hun sitter så rolig, så rolig. Gi meg din fred, Maria. Det glapp ut av meg. Gi meg din fred.

TEKST OG FOTO: ANNE TAFJORD-KIRKEBØ

Du går forbi det siste huset i den lille landsbyen. Bare rundt hundre innbyggere, sies det. Du har en lang veg foran deg, farlig, både for deg, Josef og barnet du venter. Josef, som er murer og tømmermann, er sterk og kan nok hjelpe deg. Eselet også. Likevel, 5-6 lange dager skal dere vandre til fots på ofte trange og farlige stier.

Lite er kjent om denne reisen. Man tror dere dro ned i Jordan-elvens dal for å unngå å dra inn i Samaria, som var et farlig sted for daviditter, det vil si dem som var av Davids ætt. Det var en 40 kilometer lang omveg. På Jesu tid hadde det vært stridigheter mellom jøder og samaritanere i mer enn 400 år.

Du må gå ned bratte skråninger med løs stein, farlig den dag i dag. Høygravid og uten den beste balansen. Støttet du deg på eselet? Iblant, når vegen tillater det, sitter du på eselryggen. Du er ung, rundt 17 år, og det er ditt første barn.

Det er apostelen Lukas som skriver mest om Maria, det er ikke mye han forteller. Han kan ha besøkt Maria da han besøkte Palestina sammen med Paulus (57-59 e.Kr.). Det ville ikke være utenkelig at han, da han var i området, oppsøkte Maria og Josef. At han lot Maria fortelle om den første tiden, ferden til Bethlehem, hva som hendte denne første julekvelden og om Jesu barndomsår. Kan hende han har det ordrett fra Maria, det hun opplevde og tenkte denne julenatten?

Jeg ser for meg denne lange reisen, dere to og et esel, og det kommer et annet syn for mitt øye. Dagens unge på julebesøk, med bil - helst stasjonsvogn - og overnatningsutstyr for et par dager; seng til babyen, stellebord, stellebag, poser med bleier og annet utstyr, vaskeremedier og salver og kluter. Kontraster! Ingen har nevnt noe om at du, Maria, var urolig og redd? Hvor

fikk dere mat, en seng om natten? En gravid kvinne har sine behov, å gå ofte på toalettet, er et av dem. Hvordan klarte du det, Maria?

Så går dere opp til Jeriko antagelig, der kan du få litt forsyninger, ting du trenger. Før dere går videre, du, Josef og eselet. Forbi Jerusalem, og videre mot Bethlehem. Målet for dere som var av Davids ætt. Jeg har sett deg for meg mange ganger. Et under i seg selv at du ikke fødte før Bethlehem! Å sitte på et esel i gangfart over stakk og stein, humping og skubbing, i et fullført svangerskap!

Så kommer dagen da du vet at nå, nå er tiden inne. Dere får slå dere ned i en slags stall som dyrene brukte. Jeg tenker renslighet, vann, hjelpemidler og seng. Dyrene som fremdeles sto der. Lukten. Heldigvis litt varme, for nettene kunne være sprengkalde. Lukas skriver at barnet var svøpt i lintøy. Det må du ha tatt med deg, det var noe du hadde forberedt. Lukas skriver også om alt det som skjedde, om det de sa, gjeterne som kom til dere, og han sier; «Maria tok vare på alle disse ordene og grunnet på dem i sitt hjerte» (Lukas 2,19). Hvordan kunne Lukas vite dette, om ikke han hadde snakket med deg, Maria, rundt 20 år etter Jesu død på korset i Jerusalem?

Du sa ikke noe om uro eller angst. Du var rolig, hvilte du i det løftet Herrens engel hadde gitt deg: «Du skal bli med barn og føde en sønn og du skal gi ham navnet Jesus» (Luk. 1, 31). Ingen uro der du sitter i din stall denne julenatten. Lukas kunne jo ha dramatisert dette! Her ånder bare fred, glede og stillhet. Nåde.

Vi strever og jobber det vi makter i denne tiden. Vi skal ha alt på stell. Huset og hagen skal være julepyntet, maten på topp, ungene stivpyntet og vi er så utslitte, så utslitte. To tusen år etter at du fikk ditt barn i en stall Maria, er det dette jeg ønsker for oss alle denne julen: Gi oss din fred, Maria! Din fred!

VI TRENGER FRIVILLIGE.

Les mer og meld din interesse på
kirkens-sos.no

KIRKENS
SOS

www.eidsvaagauto.no – Følg oss på Facebook

EIDSVÅG AUTO AS

Aut. bilverksted • Karrosseri
Lakeringsverksted
Eidsvågbakken 21 - 5105 Eidsvåg

MEGA
CAR SERVICE
GODKJENT
VERKSTED

Tlf. 55 25 10 20

ASTRI VÅRDAL

ASTRI VÅRDAL

Statsautorisert revisor/autorisert regnskapsfører

Revisjon: aksjeselskap, stiftelser, borettslag mm.
Regnskapsføring

Ytre Arna   Mail: astri@vaardal.no
Tlf: 55 53 14 94   Nettside: <http://www.vaardal.no>

**Rolfs Matbu og
Selskapsservice**

EIDSVÅG I ÅSANE • 26 ÅRS ERFARING

Vi leverer eller du henter!

VI LAGER MAT TIL:

- Konfirmasjon
- Dåp
- Runde dager
- Kurs
- Minnestunder

Eidsvågveien 150 • 5105 Eidsvåg i Åsane
Tlf: 55 29 26 32 • post@rolfsmatbu.no
www.rolfsmatbu.no

Advokatfirmaet

Sigrun Pedersen M.N.A.

- Arv/gaver
- Barnerett
- Familierett
– sambo/ekteskap
- Samlivsbrudd
- Kjøp/salg fast eiendom
– bolig/hytte

Littleåsvg. 49, 5132 Nyborg.
Inng. C, 3. etg. (Bergen Kontorhotell)

Tlf.: 55 18 86 00
advokat.sigrun.pedersen@hotmail.com

Kleiveland A.S
Ur og Gull

www.kleivelanduroggull.no
Åsane Storsenter tlf 55191800
Øyrane Torg tlf 55240496

Åsane Senter Kilden Senter Oasen Senter Sletten Senter

Alltid en
anledning!

TOPPE
BLOMSTER
- fra hjerte til hjerte

www.toppeblomster.no Tlf: 55 18 03 00

3.6 TRE seksten

BIBLER - BØKER - MUSIKK - FILM - KORT - GAVER

Åsane Storsenter 42 (rulletrapp opp fra Sport1)
TLF.: 55 19 82 00

FØRERKORT KL. B

– Fornøyde kunder
– Trygge sjåfører

Tlf. 92 26 66 33

ERIK
STEPHANSEN
TRAFIKKSKOLE

JC
INTERIØR

Kjøkken • Bad • Garderobe

Salhusveien 55, 5131 Nyborg
Tlf. 55 53 98 40
www.jcinterior.no

Besøk en av Norges største shop in shop

LENE BJERRE DESIGN™

Pris på bad innen 5 dager!

Tlf.: 952 25 603 • mail: post@aogbygg.no

AOG BYGG AS

www.aogbygg.no

Ull er
omsorg

JANUS
www.janus.no
Since 1895

Besøk oss gjerne på Janus
Kultursenter på Espeland

En annonse i menighetsbladene når alle husstander i Arna,
Osterøy, Åsane, Salhus, Eidsvåg, Lønborg og Biskopshavn.

For annonsering
- kontakt Torill Hatlebrekke Husebø på

995 50 787

Ledige stillinger i Eidsvåg menighet

Det er nå klart at ikke bare trosopplærer-stillingen, men også kapellan-stillingen i Eidsvåg menighet blir lyst ledige innen kort tid.

AV BØRGE RYLAND

Trosopplærer Margrete Stordal har allerede startet i tilsvarende stilling i Skjold menighet etter fire år i Eidsvåg. Bergen kirkelige fellesråd har satt inn Ingvild Eggestøl Jakobsen som vikar i 50 prosent stilling ut året.

Med kapellan-stillingen er det annerledes. Johnny Leikvoll Drabløs, som kom til Eidsvåg for snart 3½ år siden, har fått ny stilling i Møre bispedømme. Han blir i Eidsvåg menighet ut mai måned i 2018. En tidlig utlysning vil hjelpe oss til en god overgang. Sannsynligvis vil vi ha ny trosopplærer på plass i god tid før ny kapellan kommer.

Vi vil gratulere med nye stillinger, og ønsker Guds velsignelse i de nye utfordringene.

Samtidig er det selvsagt ikke bare enkelt med slike skifter, og i løpet av godt og vel ett år vil fire av staben i Eidsvåg være skiftet ut.

La oss være sammen i bønn for den enkelte, avtroppende og påtroppende medarbeidere, og menigheten som fellesskap.

HAR FÅTT NY JOBB: Johnny Leikvoll Drabløs har fått ny prestestilling i Møre bispedømme. Han blir i Eidsvåg menighet ut mai måned i 2018. (Arkivfoto: Magne Fonn Hafskor)

Takk for innsatsen

Ved familie-gudstjenesten 1. oktober overbragte menighetsrådsleder Henning Andreassen, menighetens takk i ord og blomster til Margrete Stordal.

AV BØRGE RYLAND

SLUTTER: Margrete Stordal (til venstre på bildet) begynner i ny stilling i Skjold menighet. Her er hun sammen med fjorårets gruppe av ungdomsledere. (Arkivfoto: Sandra Eide Nyland)

I de fire årene Margrete har vært i Eidsvåg som trosopplærer har hun gjort et viktig arbeid med trosopplæringsplanen, som nå gjelder for Eidsvåg menighet. Vi vil fortsette med å sette den ut i livet, og invitere de ulike aldersgrupper til samlinger, gudstjenester og aktiviteter.

I ungdomsarbeidet og konfirmantarbeidet har Margrete sin erfaring og interesse innen friluftsliv gitt mange gode turminner. Mange har fått utfolde seg i klatrevæggen og andre kjekke friluftaktiviteter.

På konfirmantleiren med årets konfirmantkull var det mange ungdomsledere med. Det ble der overrakt en minnebok, der alle lederne fikk skrive sin personlige hilsen til Margrete. Takk for dine fine bidrag på leiren Margrete.

Vi takker for tiden i lag, og ønsker deg Guds velsignelse i dine nye oppgaver i Skjold menighet.

FORAN INNGANGEN: Kirkens rette navn er Tempelplassens kirke, men den er kjent både som Steinkirken og Fjellkirken.

SPEKTAKULÆR ARKITEKTUR: Finland er kjent for mye fantastisk og god arkitektur, noe Tempelplassens kirke er et av de fremste eksemplene på.

Steinkirken i Helsingfors

Tempelplassen kirke ble innviet i september 1969, og er en av Helsinkis største severdigheter med rundt 600.000 besøkende om året.

TEKST OG FOTO: KNUT CORNELIUSSEN

Allerede på 1930-tallet ble det planlagt å bygge en kirke på Tempelplassen, en liten fjellhaug i Helsinki. Den gang så arkitektene for seg en tradisjonell katedral med to tårn. Denne ble aldri bygget.

Finnene fikk det travelt med å krige, først med vinterkrigen mot Sovjet, og senere mot Tyskland da de skiftet side. Etter krigen ble det utlyst en konkurranse om å bygge en ny kirke. Denne ble vunnet av arkitektene Timo og Tuomo Suomalainen, som løste problemet med å bygge en kirke på en tomt som egentlig ikke lot seg utnytte.

I stedet for å bygge en tradisjonell kirke, hugget de seg ned i tomten og bygget kirken nedover. Steinen som ble sprengt ut ble nyttet som en del av kirken. Veggene er derfor delvis sprengte fjellsider og delvis grove steinblokker.

Kirken mangler et tradisjonelt tårn og har ingen kirkeklokke. Til dette formålet brukes lydånd. Inngangen kan virke anonym, men når du kommer inn, vil du ikke være i tvil om at du befinner deg i en vakker, om enn noe særpreget kirke.

*I midten nede: **VED ALTERET:** Altertavlen er en revne i fjellveggen.*

*Under «**LEVENDE» KIRKEVEGG:** I tillegg til vanlige kirkelige handlinger er kirken mye brukt som konsertlokale med den særegne akustikken, på grunn av de ubehandlede bergveggene.*

RETURADRESSE:
Eidsvåg menighet
Vollane 3
5105 EIDSVÅG

VELKOMMEN TIL EIDSVÅG KIRKE

Gudstjenester i Eidsvåg kirke: Se Eidsvåg under nettsiden: www.bergen.kirken.no eller www.eidsvagkirke.no for nærmere detaljer. Der står det også offermål til den enkelte søndag. Kan du tenke deg å være med på dugnad for søndagsskolen?
For tiden har vi ikke mannskap til dette. Vennligst ta kontakt med trosopplæringsansvarlig: Ingvild Eggestøl Jakobsen, ms488@.kirken.no.

19. november, 24. s i treenighets-tiden.

Matt 18,1-6.10-14 Pass dere for å forakte de små / Tema: «Mennesket er ikke til salgs.»

OBS: Salhus kirke kl. 11:00.

Fellesgudstjeneste med Salhus og Biskopshavn i forbindelse med Luther-jubileet. Tale ved daglig leder i Bergen Bymisjon, Arne Liljedahl Lynngård. Nattverd.

26. november, Kristi Kongedag

Eget tekstvalg med tanke på Lys våken-gudstjeneste

kl. 11:00. «Lys våken-gudstjeneste».

J. L. Drabløs og trosopplærer-vikar Ingunn Eggestøl Jakobsen.

03. desember, 1. søndag i advent

Luk 4,16-22a Jesus står frem i Nasaret

kl. 11:00. Gudstjeneste. B. Ryland. Dåp, nattverd, takkoffer.

10. desember, 2. søndag i advent

Luk 21,27-36 Guds rike er nær, våk og be

kl. 18:00. Lysmesse ved J. L. Drabløs. Konfirmantene deltar. Dåp, nattverd, takkoffer.

15. desember, torsdag etter 2. s i advent

Luk 2,1-20 Jesus blir født

10:00 Skolegudstjeneste Tertnes skole

13:00 Skolegudstjeneste Åstveit skole

17. desember, 3. søndag i advent

Luk 3,7-18 Fukt som svarer til omvendelsen

11:00 Gudstjeneste ved B. Ryland. Gla'sang deltar. Dåp, nattverd, takkoffer.

19. desember, torsdag etter 2. søndag i advent

Luk 2,1-20 Jesus blir født

10:00 Gudstjeneste Kalvatræet skole

13:00 Gudstjeneste Eidsvåg skole

24. desember, 4. søndag i advent og Julaften

Luk 2,1-20 Jesus blir født

14:00 Julaftengudstjeneste ved B. Ryland. Takkoffer

16:00 Julaftengudstjeneste ved B. Ryland. Takkoffer.

25. desember, Juledag

Joh 1,1-14 Ordet ble menneske

11:00 Høytidsgudstjeneste J. L. Drabløs Dåp, nattverd, takkoffer.

31. desember, Nyttårsaften

Joh 14,27 Min fred gir jeg dere

11:00 Gudstjeneste ved J. L. Drabløs. Dåp, nattverd, takkoffer.

07. januar, Kristi Åpenbaringsdag

Luk 2,40-52 Jesus som tolvåring i tempelet

11:00 Gudstjeneste. Dåp, nattverd, takkoffer

14. januar, 2. s i åpenbaringstiden

Mark 1,3-11 Døperen Johannes og Jesu dåp

11:00 Gudstjeneste. Dåp, nattverd, takkoffer

21. januar, 3. s i åpenbaringstiden

Joh 4,4-26 Kvinnen ved brønnen

11:00 Gudstjeneste. Dåp, nattverd, takkoffer

28. januar, Såmannssøndagen

Rom 10,13-17 Såkornet og sennepsfrøet

11:00 Gudstjeneste. Dåp, nattverd, takkoffer

4. februar, Kristi Forklaringsdag

Mark 9,2-13 Disiplene får se Jesu herlighet

11:00 Gudstjeneste. Dåp, nattverd, takkoffer

- 27.08.** Victor Hammersvik Rye, Biskopshavn kirke
03.09. Linnea Eide, Åsane gamle kirke
03.09. Celine Aasheim Espedahl, Eidsvåg kirke
03.09. Julian Nordeide Larsen, Åsane gamle kirke
03.09. Victoria Meyer Valvatne, Eidsvåg kirke
17.09. Emilie Skagen, Eidsvåg kirke
17.09. Emma Skagen, Eidsvåg kirke
01.10. Livia Hole Hagen, Eidsvåg kirke
01.10. Phillip Malin Krohn, Eidsvåg kirke
01.10. Nora Taule Lysne, Eidsvåg kirke
08.10. Lucas Austrheim Hølleland, Eidsvåg kirke
08.10. Hermine Eriksen Ospedal, Åsane kirke
08.10. Ingrid Halstensen Sletten, Eidsvåg kirke
15.10. Live Urdal Haugsøen, Eidsvåg kirke
15.10. Adrian Åstveit Jokiel, Åsane gamle kirke
15.10. Emma Steinsland Sandal, Eidsvåg kirke
15.10. Filippa Natland Tickner, Åsane gamle kirke
15.10. Olav Meland Welle, Åsane gamle kirke
22.10. Abel Bjordal Aune, Eidsvåg kirke
22.10. Tiril Enehaug Engen, Eidsvåg kirke
22.10. Hauk Andreas Strømme Monsvold, Eidsvåg kirke
29.10. Fillip Abotnes Svensen, Storetveit kirke

- 11.08.** Sverre Mikal Myrlønn f. 1931
21.08. Inger Johanne Kalleklev f. 1921
16.09. Liv Friberg-Heum f. 2017
18.09. Ingrid Pernille Haugland f. 1927
20.09. Signe Augusta Bergh f. 1923
20.09. Gudmund Jan Ness f. 1937
22.09. Gerd Alfhiild Rydland f. 1930
01.10. Nelly Ovidia Foss f. 1921
08.10. Turid Lorentze Morvik f. 1937
11.10. Ferdinand Brakstad f. 1917

Julekonserter i Eidsvåg kirke

- 3/12 kl. 16:00:** Tertnes amatørkorps
6/12 kl. 18:30: Musikkverkstedet i Eidsvåg kirke
9/12 kl. 17:00: Benedictinerne
15/12 kl. 18:00: Åsane Musikklag
17/12 kl. 19:30: Bergen Embouchure Ensemble sammen med Løen Storband og Studinekoret Kalliope.
18/12 kl. 19:30: Tertneskoret og KorNess